

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

कौशल्य व उद्योजकता विकास केंद्र, आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग
व लोकविकास केंद्र

बटाटा व रताळी लागवड, प्रक्रियाउद्योग व विपणन अभ्यासक्रम

उद्देश -

१. बटाटा व रताळी लागवड प्रक्रिया व झाडांची निगा राखण्याचे कौशल्य विकसित करणे.
२. बटाटा व रताळी लागवड व प्रक्रियेविषयीची कौशल्ये विकसित करणे.
३. बटाटा व रताळी विपणन व उद्योगप्रक्रिया कौशल्ये विकसित करणे.
४. बटाटा व रताळ लघुउद्योगा निर्मितीसाठी प्रोत्साहन देणे.

शिक्षणाद्वारे उत्पन्न होणा-या व्यावसायिक संधी -

१. स्वतःचे क्षेत्रात बटाटा व रताळी शेती करता येईल.
२. स्वतःचा किंवा सामुहिक लघु प्रकल्प विकसित करता येईल.

प्रशिक्षण कालावधी - ३ महिने - रोज २ तास , आठवडयात २ दिवस तात्वीक , ५० तास तात्वीक व ५० तास
प्रात्यक्षिक एकूण १०० तास

अपेक्षित विद्यार्थी संख्या - किमान १० कमाल २०

विद्यार्थी प्रवेश पात्रता - ७ वी पास

शिकविण्याचे माध्यम - मराठी

प्रशिक्षण शुल्क: ₹ १०००/-, मूल्यमापन शुल्क: २००/-

प्रशिक्षणासाठी आवश्यक जागा व साहित्य -

१. प्रशस्त क्लासरूम, फळा, खुर्च्या , टेबल्स व स्वच्छतागृहाची सोय असणे आवश्यक

अभ्यासक्रम			
आठवडयातील २ दिवस प्रत्येकी २ तास (एकूण - ४ तास प्रति आठवडा)			
पेपरचे नाव	थेअरी	प्रॅक्टिकल	अंतर्गत मूल्यमापन
एकूण गुण	१००	१००	१००
किमान गृहण	४०	४०	४०
थिअरी व प्रात्यक्षिक - पार्ट -१			
१.	प्रकरण १: बटाटा व रताळी लागवड व व्यवस्थापन: बटाटा व रताळी लागवडीचे आधुनिक तंत्रज्ञान, बटाटा व रताळी रोप तयार करणे, त्याच्या पद्धती, बटाटा व रताळी साठी खते, बटाटा व रताळी रोपांची छाटणी, काढणी, साठवण, बागेतील आंतरपिके, बटाटा व रताळी पीक संरक्षण, उत्पादन प्रक्रिया, बटाटा व रताळी पिकाचे अर्थशास्त्र इ.		
	प्रात्यक्षिक: आगल्या परीसरातील २ बटाटा व रताळी क्षेत्र, १ रोपवाटीका यांना भेट देवून तेथील कार्यपद्धतीचा अहवाल स्वहस्ताक्षरात जमा करावा.		
२.	प्रकरण २: बटाटा व रताळी उद्योग व मूल्यवर्धनसंधी:		

	<p>बटाटा व रताळी प्रक्रिया उद्योगाची ओळख, बटाटा व रताळी उत्पादन प्रक्रिया, बटाटा व रताळी प्रक्रिया उद्योगासाठी लागणारी यंत्रसामुग्री (मशिनरी), बटाटा व रताळी उद्योगातील अद्युनिकन व तंत्रज्ञान, मूल्यवर्धित उत्पादने, बटाटा व रताळी प्रक्रियेमध्ये उद्योजकीय संधी इत्यादी.</p>
	<p>प्रात्यक्षिक: आपल्या परीसरातील कोणत्याही बटाटा व रताळी प्रक्रिया उद्योगांस किंवा शेतीअधारीत उत्पादनावर आधारीत साहित्याच्या उद्योगास भेट देवून तेथील कामकाजाविषयीची माहिती घेवून स्वलिखित अहवाल सादर करावा.</p>
३.	<p>प्रकरण ३: बटाटा व रताळी उद्योग आणि विपणन: मूलभूत संकल्पना, विपणन संरचना व विपणनकार्य, किंमत निर्धारण व घोरण, उत्पादन गुणवत्ता व हमीभाव, बटाटा व रताळी उत्पन्न व उत्पादनाच आयात व निर्यात व्यापार संधी, बाजार सर्वेक्षण इत्यादी.</p>
	<p>प्रात्यक्षिक: वर्तमानपत्रे, मासिके, संस्था भेटी यांच्या संदर्भाने बटाटा व रताळी उद्योग व विपणन यासंबंधीची माहिती संकलीत करून अहवाल सादर करावा.</p>
४.	<p>प्रकरण ४: बटाटा व रताळी उत्पादन लघु उद्योग प्रकल्प: प्रस्तावना, उद्योगाचा प्रकार व नोंदणी, प्रकल्पाची जागा, उत्पादने आणि उपयोग, गुणवत्ता नियंत्रण आणि गुणवत्ता आश्वासन, प्रकल्प किंमत, कार्यरत व स्थिर भांडवलाची आवश्यकता, बँक कर्ज, अनुदान व अनुदान, उत्पादन, मानवी संसाधन, वित्त व विपणन विश्लेषण, बाजार क्षमता, देशांतर्गत बाजार व निर्यात बाजार संधी, अंमलबजावणी वेळापत्रक नफा व व्यवसायिक स्थिरता इत्यादी.</p>
	<p>प्रात्यक्षिक: आपल्या परीसरातील बटाटा व रताळी प्रक्रियेशी संबंधित अथवा इतर लघुउद्योजक यांची मुलाखत घेवून अहवाल सादर करावा.</p>

लेखी व प्रात्यक्षिक मूल्यमापने स्वरूप

- A) लेखी मूल्यमापन - १०० गुण
 B) प्रात्यक्षिक मूल्यमापन - १०० गुण
 C) अंतर्गत मूल्यमापन - १०० गुण
 एकूण गुण - ३०० गुण

A) लेखी मूल्यमापन

लेखी पेपर १०० गुण निश्चित केलेले आहेत.

यामध्ये Objective बहुपर्यायी ५० प्रश्न दिले जातील. योग्य पर्याय आघोरेखीत करावा

B) प्रात्यक्षिक मूल्यमापन

प्रात्यक्षिक मूल्यमापन १०० गुण निश्चित केलेले आहेत.

प्रश्न क्र.	प्रात्यक्षिक परिक्षेचे स्वरूप	गुण
प्र. १	Identification- १० वस्तू ओळखणे व त्याचे कार्य सांगणे	२०
प्र. २ ते ४	अभ्यासक्रमात नमुद केल्यापैकी कोणतेही तीन प्रात्यक्षिक	६०
प्र. ५	तोंडी परीक्षा	२०
	एकूण गुण	१००

C) अंतर्गत मूल्यमापन

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी एकूण १०० गुण निश्चित केलेले आहेत.

आपल्या संस्थेत चालू असलेल्या अभ्यासक्रमातील सर्व विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मूल्यमापन खालील पध्दतीने संस्थेमार्फत करण्यात यावे व त्यांची नोंद ठेवण्यात यावी.

हजेरी क्रमांक.	क्लास वर्क				प्रकल्प सर्वेक्षण क्लास परफॉर्मन्स	एकूण गुण
	क्लास परफॉर्मन्स	जर्नल	अभ्यास सहल	एकूण गुण		
कमाल गुण	२०	२०	१०	५०	५०	१००

टीप: प्रशिक्षण कालावधीत अभ्यास सहली आयोजित केलेल्या नसल्यास क्लास परफॉर्मन्ससाठी एकूण ३० पैकी गुण द्यावेत.

प्रकल्प - खालीलपैकी कोणताही एक प्रकल्प तीन जणांच्या गुपमध्ये करावा.

१. बटाटा व रताळी रोपांसाठी बियाणी निर्मिती करणेबाबतच्या कृती अहवाल तयार करणे.
२. बटाटा व रताळी लघु उद्योग प्रक्रियेसाठी आवश्यक यंत्रासामुग्रीच्या माहितीचा अहवाल सादर करणे.
३. बटाटा व रताळी विपननाबाबत स्थानिक, शहरी बाजारपेठांचा अभ्यास करून अहवाल सादर करणे.
४. बटाटा व रताळी उत्पादनांचे पॅकींगसाठी उपयुक्त साहित्याची निर्मिती करून अहवाल तयार करणे.
५. बटाटा व रताळी उत्पादन प्रक्रियेच्या आर्थिक उभारणीसाठी विविध योजनांची माहिती घेवून अहवाल तयार करणे.